

Nro. 19. 27

**A' FELS. R. CSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Költ Bétsben, Pénteken Mártyiusnak 6-dik napján
1801.ik esztendőben.*

B é c s.

Mennyire betsülje legyen Feldmarsal *Károly* Ő Királyi Hertzege a' Literaturát, és az által magokat erdemesekké tett Izemélyeket meg teszi a' következő levélből, a' mellyet Ő Hertzege, Magyar Orizág Udvari Agense Tek. Benedekfalvi Kiszeliny Pál Úrhoz küldött.

„Vettem az Úrnak Februárius 4-dikén hoz-
„zám útasított írásával együtt 100 Exempláro-
„kat is, azon munkatskájából, mellyet az Inzur-
„gáló Magyar Nemelleghez intézett. Köfzönöm
„az Úrnak erántam viseltető és ez által bé bi-
„zonyított tiszteletét, és bizonyossá téfzem az
„Urat a' felől, hogy ezen hazafiúi igyekezete ,

T

„mellyel az Úr a' haza javának elő mozdítására
 „törekedik, nékem különösen meg tetszett. Fo-
 „gadja el az Úr berekesztés gyanánt ezen bizony-
 „ságtételemet, hogy én az Úrnak érdemeit külö-
 „nösen betsülöm, és maradok az Udvari Agent-
 „Úr eránt

Jó indulattal viseltető
 Fő Hertzeg Károly, Feldmarsal.

Német Ország.

Berlinből, Febr. 14-dikénn.

Azt adta a' Pruszsziai Status Minister Gróf
Haugwitz Februárius 12-dikén egy különös Jegy-
 zésben a' Nagy Britanniai Udvar Berlini Követ-
 jének Mylord *Carysfortnak* tudtára; hogy Ő Fel-
 sége a' Pruszsziai Király nem gyöz, eléggé tsu-
 dálkozni rajta, hogy Anglia az északi Hatalmas-
 ságok egymás között tett Frigykötését ellenséges
 kézületekre tudhatta felre magyarázni; holott,
 az egész szövetségnek tzielja tsak oda megy ki:
 hogy a' tengeren való szabad és független keres-
 kedést egyesült erővel oltalmazzák. Elő adja
 ezen Jegyzésben a' Minister azt is; hogy azok a'
 törzfökös igallágok vagy is princzipiumok, mellyek
 ezen Északi Szövetségnek fundamentum (talp-
 kövek) gyanánt szolgálnak, a' részre nem hajlás,
 és a' szükség bélyegeit hordozzák. Érdekli
 egyfersmind a' Minister azt is, hogy Anglia a'
 tengeren való hatalmaskodással viszfzaélt, és hogy
 azon, a' mi néki tetszett azt tselekedte. A' Jegy-
 zés végre ilyen nevezetes ki jelentéssel rekesztö-
 dik bé, hogy, mivel az Északi Hatalmasságok
 Szövetségéhez már Pruszszia is hozzá állott, ő
 sem fogja el múlatni, azt minden meg ígért és
 meg erősített eszközök által segíteni. Reményli
 ugyan a' Király, hogy Ő Fels. a' Nagy Britta-
 niai Király, igallág szerezetétől viseltetvén a' le-
 tartóztatódott Dániai és Svécziai hajókat ismét

szabadon fogja botsáttatni; ha pedig ez meg nem esne, már akkor kéntelen lészén Ő Felsege a' Pruszfziai Király is, azon eszközöket venni elő, mellyeket nékie az Isteni gondviselés adott, a' végre, hogy barátinak és izövettséges társainak igallágot szerezhessen.

A' Strasburgi 14. dik Februáriusi közönséges Tudósítások következő módon adják elő a' Franczia Köztársaság és Bavaria között kötött békességnek Artikulussait, vagy pontjait.

1. Art. Békekég és barátság lészén a' Franczia Köztársaság és a' Bavariai Választófejedelem között.

2. Art. Ezen békekégkötésnek meg erősítése után, mingyárt visszra húzza a' Választófejedelem az Ausztriai ármádiától mind a' Német Ország részéről reá esett segítő sereget; mind pedig az Anglus zsóldon lévő katonáit.

3. Art. Hat millió Livrát fizet a' Választófejedelem a' Franczia Köztársaságnak kárpótlás fejébe.

4. Art. Magára vállalja a' Franczia Köztársaság, hogy a' Választófejedelem a' maga egészségében bírhatja Baváriát, és hogy annak Baváriában fekvő részei egyesíteni fognak.

5. Art. Közben veti magát a' Fr. Köztársaság a' Békekégkötő Congressuson, hogy a' Választófejedelem kára tökéletesen meg fordíttasson.

6. Art. Ha Ausztriával békekég lészsz, mingyárt oda hagyják a' Köztársaság leregei Baváriát.

7. Art. A' jelenvaló Békekégalku, minden további fel tartoztatás nélkül ki tseréltesen.

(aláirták magokat)

Talleyrand-Perigord.
Z. Cetto.

Olasz Ország.

Induló félben volt már egy Osztály Francia sereg Pápa Ó Szentsége birtokába, hogy abból a' Neápolisi Katonaságok haza üzze: a' midőn a' Florentziába meg érkezett Orosz Követnek maga közbevetésére, és arra a' tudósításra, hogy a' két Hatalmasságok t. i. Francia Ország és a' Neápolisi Udvar valósággal békefészes alkudozásokba fognak ereszkedni; a' Francziák a' marsírozásról csak ugyan letettek, ki takarodván ugyan azon időben a' Neápolisi seregek is a' Romai Földről.

Azonközben a' Francziák Livornóban igen kemény rendelkezéseket tettek; millyenek a' következők:

Még az el múlt 1800 dik esztendőben Novembernek 14 dikén napján le tartóztatok volt a' Francia Köztársaság nevében mindenféle Anglus portékák; most ezeket mind által kell adni a' Francia Köztársaság Tisztviselőinek. Azonkívül a' Fr. Komiszárius *Belleville* olyan parantsolatot vett, hogy erre nézve minden szükséges intézeteket megtegyen.

Gen. Muratnak egy más parantsolatja szerént, minden született Anglusnak oda kellett hat óra alatt Florentziát hagyni, két nap alatt pedig egész Toskánából ki kellett takarodni.

Minden olyan Livornóba érkezett leveleket és pakétákat, mellyek Angliából, Hiberniából, Hamburg városából és más olyan helyekből valók, a' mellyeknek jószágaik a' Francziák által el vagynak petsételve, és a' mellyek Anglus Házakhoz útasítottak; ugyan ezen Fr. Komiszárius *Belleville* kezébe kell szolgáltatni.

Más parantsolat szerént ismét: öt egész napig semmi féle portékát nem szabad volt Livornóból sem a' vízen sem a' szárazon másuval szállítani, sőt még a' városban egyik háztól a' má-

sik házhoz sem szabad vólt által vinni; még pedig konfiskátzió büntetése alatt, A' harminzados házaknál fekvő portékákat sem szabad más új parantsolat kiadásáig onnan kézhez szolgáltatni.

Egy más parantsolat ereje szerént pedig, Livornó városának minden kalmárjai vagy más lakosai is, arra köteleztetnek; hogy 24 óra alatt, írásban, szoroffan meg határozva adják által Fr. Komiszárius Belevillének nevezet szerént mind azt, valami az ő magazinjaikban házaikban, vagy levéltáskájokban, vagy pénzeik, és adótság leveleik között, Császári és Angliai birtok alá tartozandó lehetne. Ha kinek magazinában, házában s. a' t. azután valami olyan Császári és Angliai birtok alá való dolog találtatna, a' mellyet írásban bé nem adott, akkor az nem tsak konfiskáltatik hanem annak a' jószágának tízszeres ára, fog büntetésül a' parantsolat ellen hibázott személytől le fizetödni.

Francia Respublika.

Folytatása azon Beszédnek, mellyben a' Konzulátus Febr. 13-dikán a' Törvényhozó Tanátsnak és a' Tribunátusnak a' békességet tudtára adatta.

Nem lehet többé a' békeesség pontjainak félre magyarázásától félni, nem lehet annak megmagyarázását is kívánni; vintsenek két értelmű pontok, a' mellyekben szokta volt a' diplomátikai mesterkedés az új hadra keléseknek tsíráját elrejtteni. Miért nem tartozhatna ez a' Békeesség alku a' közönséges Bekesség' alkudozásai közzé? E' volt kívánsága Francia Országnek! e' szüntelen való tzélja a' Kormányzék törekedéseinek! de nem volt haszna. Egész Európa előtt tudva van, a' miket a' Britt. Kormányzék elkövetett, hogy a' Lünevillai alkudozásokat zürzavarba hozhassa.

Hijjában jelentette néki a' Kormányfészék a' maga tellyes hatalmú Agense által a' mult esztendőben Octobernek 9 dikén, hogy kész Franczia Ország véle magános alkudozásokba is ereszkedni: mert ezt az ajánlást is meg vetette, azzal állván elő, hogy Anglia a' maga Frigyesét el nem hagyhatja. Miólta pedig ezen Hadakozótársa reá állott, hogy nálla nélkül alkudozzon; minden módot elő keresett annak Kormányfészéke, a' mellyel ezt az egész Világra nézve olly szükséges békelléget hátráltassa. Meg rontja még az olyan Egyesség szent törvényeit is, a' mellyek az emberiség javára, szereztek: a' szegény halászokkal hadakozván. Olyan pretenziókat formál magának, a' mellyek minden más Nemzetek méltóságával és jussaival ellenkeznek. Telhetetlen az ő kevélysége, a' mellynek megelégitésére sem az egész A'siabéli kereskedés, sem annak abban le telepített számtalan Kolóniai elégtelenek. Azt akarná, hogy minden tengerek egyedül tsak az ő uralkodása alá vettetnének. Fegyvert köt Ruszizia, Dánia, és Svéczia ellen, tsak azért, hogy ezen Hatalmasságok egymás tengeri hajóik függetlenségének és szabadságának oltalmazására egybe szövetkeztek. Méltó jussal reménylhetik az igazágtalanúl meg támadtatott északi Hatalmasságok, hogy Fr. Ország ügyöknek partfogója lészzen, és hogy vélek egyesített erővel fogja a' minden Nemzetek ellen elkövetett igazágtalanságot meg boszszúlni: mindenkor szemei előtt tartván azonban, hogy Franczia Ország tsak a' békellégért és a' Világnak javáért hadakozik.

Fő Konzul *Bonaparte*.

Nagy Britannia.

A' Londoni 13-ik Februdriusi tudósítások szerint, maga Lord Grenville hivatalbéli jelentést

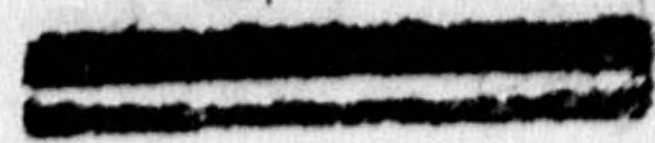
tett Febr. 12-dikén a' felől hogy a' Nagy Britta-
niai Felség az ő és ezen Minister társai u. m.
Spencer, Chatam, Pitt, Dundas és Vindham kí-
vánságait, hogy t. i. a' Ministerséget letehelék, el-
fogadta. Ezen indító okát adja Lord *Grenville*
a' változásnak, hogy az új Kormányfűk nagyon meg-
bántódott.

Török Birodalom.

Azért húzta öszve *Pasman Oglu* a' seregeit, —
a' mellyről a' legutolsó újságban emlékeztünk,
— mivel a' Török Császár megtudván azt, hogy
azok Oláh Országban csoportokra oszolván, min-
denfelé nagy prédálásokat követnek el; a' feke-
te tenger mellett, a' Dunának abba való szakadása
körül lakó Kozakokból, hirtelen egy sereget gyűj-
tetett, a' mellyel az *Oglu* kóvájgó csoportjait
szélllyel verette és Viddinig űzette. Minthogy pe-
dig a' pártos Basa emberei még osztályonként is
szembe mertek a' nagy sereg Kozakokkal szálla-
ni; véres viaskodásokra adtak alkalmatlóságot,
és a' veszteség mind a' két részről számos is volt.
Pasman Oglu 2000 emberét veszttette el. Ezen-
kívül még az a' szerentsétlenség is érte ez úttal,
hogy egy derék vitéz Vezérje *Kara Hassán*, kis-
sebbségnek tartván azt, hogy ő hátráljon, vagy
meg szaladjon, egy Klástromba vette magát Oláh
Országban, népével együtt, a' hova őtet a' Ko-
zákok beszorítván, magát ugyan olyan kétttség-
be esett módra oltalmazta, hogy vele semmire
sem mekettek: de egynehány nap múlva, az
eleség nem léte miatt kéntelen volt magát embe-
reivel együtt fogságra adni.

Elegyes Dolgok.

Az Orosz Császárnak a' fényes Portánál lett ma-
ga közben vetésére, szabadon botsáttatnak Kon-

Stántzinápolyban minden Franczia Polgárok, a kiket a' Török Császár a' Francziáknak Egyiptomba való kiszállások alkalmatosságával fogságra tétetett.

Párisból írják hogy ott 14 Februáriusban a' Fő Konzul egy nagy terített asztalnál a' *Gantheaume* Admirális vezérlése alatt Brestből ki vezett hajós sereg szerentséjéért ivott; de a' melly Flottának tzélja még titokban tartatik. Ez a' hajós sereg öszveséggel 7 Línea hajóból és egynehány Fregátból áll, 's vízen 5000 válogatott katonaságot.

Azt írják azonban Londonból Februárius 7-dikén ezen Flottáról; hogy az Admirális tudósítást vett volna az nap reggel a' felől; hogy a' *Gantheaume* Hajósseregére a' vizsgálódásra ki küldetett Anglus Fregátok a' Spanyol partok körül egyszerre csak reá bukkantak.

Egy a' mi Fregátjaink közzül *Concorda* nevezetű öszve is tsapott a' Franczia Fregátok közzül egy nehánnyal, de csak hamar élzre vévén, hogy nem jó leízs a' dolog ki menetele, futásnak eredett, 's szerentsésen meg is izabadult.

Gróf Sz. *Marsan* meg érkezett Párisba, hogy a' Szárdíniai Király részéről a' Frantzia Köztársasággal békességes alkudozásokba ereszkedhessen.

Wittenbergában, és ott körülbelől egy veszedelmes ragadó nyavalya uralkodik, a' mellyben rettenetesen hálnak az emberek, úgy hogy mindenfelé elfutott az a' izomorú hír hogy Saxonniában nevezetesen Wittenbergában Peltis van: Adná Isten hogy ez csak tsupa hír volna. A' ragadó nyavalya valami Skarlát hudeglelés nemének mondatik lenni.

Midőn valakire él ragad ez a' peftises nyavalya, eleinte forróság jön reá, azután fázás és utoljára a' nyavalyatörés. A' leg egészségesebb emberek hirtelen meg halnak, és csak hamar meg feketedik a' holt test; úgy hogy 10—12 óra alatt el kell azt temetni. Szekereken hordják a' testet a' temetőbe; mivel már egynéhány testvivők hirtelen meg holtak. Napjában annyin rakásra halnak hogy estig nem győzik eltemetni a sok holt testet. Egy Doktor sem akar többé beteghez menni. Az Univerzitásbéli Tanúlok mind oda hagyták Vittembergát. A' Felsőség parantsolatjára a' Bodnároknak vagy Pintéreknek kell az útzákon fel 's alá járni, és szurokkal 's gyalogfe-nyő maggal füstölni.

A' Toskánai Nagy Hertzeg Olaszországban négyszáznegyven [ ] (négysegű) mértföldet, és egy millió kétszázharzonöt ezer jobbágyot, jövedelmére nézve pedig négy millió ötszáz ezer forintot veszt el, de a' melly kára, a' Campó Formiói és Lünevillében meg újított békességes alku szerént, Németországban egészben kipotolódik.

Meg van már a' Turíni levelek szerént Piemontnak (Pedemontziumnak) sorsa határozva. A' Szárdíniai Királynak többé vissza nem adódik, hanem az a' része melly a' Pó (Pádus) vi-ze jobb vagy déli partja felől fekszik a' Ligúriai Köztársasághoz adódik; a' bal vagy északi partja felől fekvő része pedig a' Cisalpíniai Köztársasághoz kaptasoltatik.

Berlínből írják 16 Februáriusban, hogy az előtt egynéhány nappal ment ott keresztül egy Anglus, kinek neves Charp. Ez Pétersburgból jött, és megy Londonba mint Kurír, a' hova I. Pál

Orosz Császártól, a' mint mondják, egy tulajdon kezével írt levelet viszen a' Királyhoz.

Párisból írják Febr. 17-ikén, hogy ott a' Békesség innépe 22-ik Mártziusban fogna tartatni; a' mellyre már szünet nélkül tétetnek a' nagy készületek.

Strasburgból, Febr. 20 ikán. Már negyednapja hogy *Bonaparte József* Lunevilléből a' Feleségével együtt Párisba vissza utazott. Háromszázhatvan Livrát hagyott ott, hogy osszák ki azt a' szegények között. Gróf *Cobentzl* még Lünevilleben vagyon, és egy Kurírt vár Bétsből; mellynek meg érkezése után talám ezen szerentsés békekesség szerző Minister is, egynehány napra Párisba fogna menni. — Ma utazott itt keresztül *Marquis de Gallo*, a' kit itt 19 ágyú durránással fogadtak.

Stuttgardból, Febr. 24 dikén. A' napokban ismét megújították a' Francziák a' Würtembergi Hertzeghez, azt a' kívánságokat, hogy adjon számokra egynehány ezer dolgozó napszámosokat, a' kiket arra akarnak fordítani, hogy Philippsburg erős várát földig le ronthassák.

A' Bétsi Udvari Hadi Kantzelláriának minden Tagjai udvarlására mentek annak új Prézese Fő Hertzeg Károlynak, ajánlván magokat egyizersmind Ő Kir. Fő Herczégének kegyelmébe: Ő Hertzegsége ezt felelte. Reméylem, hogy minnyájan egyesült buzgósággal fogjuk a' Státus javát, az Uralkodó Felségnek megelegetésére munkálódni, és kívánnám, hogy az eddig szokásban volt útja a' foglalatosságoknak rövidebbé és együgyübbé tétetne.

* * *

Miólta a' könyvtŕinálás, kenyér kereső mes-
terféggé kezdett lenni kiváltképpen Német Or-
szágban; azólta a' hijjába való Lovasvitéz- és
Tündérhistóriák, 's az erköltsveztegető Románok
sokalága Európának nagy részét egészfzen elbo-
rította: hamar észre vévén azt a' Könytsináló
Mesteremberek, hogy az időtöltésből való köny-
volvasás az efféle érzékenységet tŕiklándoztató
tŕinálmányok által a' nép között testiséggé, 's tő-
vább tovább egész testi kívánsággá kezdett vál-
ni. Így húzta maga után eggyik rossz a' mási-
kat: sokasodván a' vevők, sokasodtak a' Mester-
emberek is, végre jó mesterféggé kezdett lenni a'
Könyvtŕinálás. Annál nagyobb kárára volt ez
a' Népnék, mivel vetekedvén egymás között a'
Könyvírok, minden kigondolható módot elkövet-
tek, hogy írásaik által a' Népet a' leggyengébb
részéről ingerelvén, magoknak le kötelezhessék:
így támódtak a' különbbnél különb szerelem his-
tóriák; a' Népnék elég kárára! Ugyan azért, rég-
től fogva igyekeznek azon a' Tudósok, mind a'
végre készített munkák által, mind pedig a' tú-
dós újságokban az efféle haszontalan Könyvek
hibáiknak felfedezések által; hogy a' Népet az
efféle tsupán tsak a' testi indúlatoknak kedvező
's a' mellett még az erköltsöket is meg veztege-
tő könyvolvasásról leverhessék; vagy ha ezt meg
nem tehetik is; legalább hogy a' rosszára figyel-
metessé tehessék őket, hogy azért pénzt ne adja-
nak, és ez által egyfzersmind a' rossz Könytsiná-
lókat is valamennyire zabolázzák.

A' Románok és Késértethistóriák helyébe
ajánlották a' Tudósok mind a' Népnék mind ki-
vált az ifjúságnak az Utazásleírásokat, mert ezek
gyönyörködtetnek is, használnak is. Mi szebb,
gyönyörködtetőbb és hasznosabb mint a' föld ré-

Orosz Császártól. a' mint mondják. egy tulajdon kezével írt levelet viszen a' Királyhoz.

Párisból írják Febr. 17-ikén, hogy ott a' Békesség innépe 22-ik Mártziusban fogna tartatni; a' mellyre már szünet nélkül tétetnek a' nagy készületek.

Strasburghól, Febr. 20 ikán. Már negyednapja hogy *Bonaparte József* Lunevilléből a' Feleségével együtt Párisba vissza utazott. Háromszáhatvan Livrát hagyott ott, hogy osszák ki azt a' szegények között. Gróf *Cobentzl* még Lünevilleben vagyon, és egy Kurírt vár Bétsből; mellynek meg érkezése után talám ezen szerentsés békekesség szerző Minister is, egynehány napra Párisba fogna menni. — Ma utazott itt keresztül *Marquis de Gallo*, a' kit itt 19 ágyú durranással fogadtak.

Stuttgardból, Febr. 24 dikén. A' napokban ismét megújították a' Francziák a' Würtembergi Hertzeghez, azt a' kívánságokat, hogy adjon számokra egynehány ezer dolgozó napszámosokat, a' kiket arra akarnak fordítani, hogy Philippsburg erős várát földig le ronthassák.

A' Bétsi Udvari Hadi Kantzelláriának minden Tagjai udvarlására mentek annak új Prézese Fő Hertzeg Károlynak, ajánlván magokat egyizersmind Ő Kir. Fő Herczégének kegyelmébe: Ő Hertzege ezt felelte. Reménylen, hogy minnyájan egyesült buzgósággal fogjuk a' Státus javát, az Uralkodó Felségnek megelegetésére munkálódni, és kívánnám, hogy az eddig szokásban volt útja a' foglalatosságoknak rövidebbé és együgyübbé tétetne.

* * *

Miólta a' könyvtfinálás, kenyér kereső mes-
terféggé kezdett lenni kiváltképpen Német Or-
szágban; azolta a' hijába való Lovasvitéz- és
Tündérhifóriák, 's az erköltsveztegető Románok
sokalága Európának nagy részét egészen elbo-
rította: hamar észre vévén azt a' Könytsináló
Mesteremberek, hogy az időtöltésből való köny-
volvasás az efféle érzékenységet tñklándoztató
tfinálmányok által a' nép között testiséggé, 's tó-
vább tovább egész testi kívánsággá kezdett vál-
ni. Így húzta maga után eggyik rossz a' mási-
kat: sokasodván a' vevők, sokasodtak a' Mester-
emberek is, végre jó mesterfég kezdett lenni a'
Könyvtfinálás. Annál nagyobb kárára volt ez
a' Népnak, mivel vetekedvén egymás között a'
Könyvírok, minden kigondolható módot elkövet-
tek, hogy írásaik által a' Népet a' leggyengébb
részéről ingerelvén, magoknak le kötelezhessék:
így támogtak a' különbnél különb szerelem his-
sóriák; a' Népnak elég kárára! Ugyan azért, rég-
től fogva igyekeznek azon a' Tudósok, mind a'
végre készített munkák által, mind pedig a' tú-
dós újságokban az efféle haszontalan Könyvek
hibáinak felfedezések által; hogy a' Népet az
efféle tsupán tsak a' testi indulatoknak kedvező
's a' mellett még az erköltsöket is meg veztege-
tő könyvolvasásról leverhessék; vagy ha ezt meg
nem tehetik is; legalább hogy a' rosszára figyel-
metessé tehessék őket, hogy azért pénzt ne adja-
nak, és ez által egyfersmind a' rossz Könytsiná-
lókat is valamennyire zabolázzák.

A' Románok és Késértethifóriák helyébe
ajánlották a' Tudósok mind a' Népnak mind ki-
vált az ifjúságnak az Utazásleírásokat, mert ezek
gyönyörködtetnek is, használnak is. Mi szebb,
gyönyörködtetőbb és hasznosabb mint a' föld ré-

szeinek, és az azokban lakó népek minéműségének, szokásainak gondolkozások módjának, vallásoknak, 's több eff. esmérőte, és tudása; ezeket találjuk az Utazás leírásokban. Azok tehát a' gondolkozást gyakorolják, élesítik, az értelmet nevelik, tudományt adnak, az erköltsöt nemesítik. Sokan által látták már ezt, és a' Románok olvasásával kezdenek az emberek alább hagyni 's amazokba belészeretni. Ezt is észre vették a' kontár Könyvírok 's a' Románok helyébe ők is költött Utazásleírásokat kezdenek kibotfátani. Illyenek ezek a' közelebb Szaxóniában kijöttek is. *Schröder szárazon és vízen tett útazása Napkeleti Indiákra, és Egyiptomba, a' Sinai hegyre s. a' t.* — *Damberger egy Sváb asztalos legény Utazása Afrika belső részeibe, s. a. t.* Ezek a' Könyvek már előre, a' mint szokás, nagy trallával kihirdetődtek, hogy azokat a' Publicum óhajta várja, és több eff. hanem azután a' Göttingai és Jénai tudós újságok vették le róllok a' lárját, 's felfedezték azoknak artzúlat vonásait természetesi tsúfságokban.

Az indított ezen dolognak érdemes Olvasóinkal való közlésére; mivel tudjuk, hogy számosan találatnak azok között olyanok is, a' kik ennek kiváltképpen Németül tanuló gyermekeikre nézve hasznát vehetik.

Ójni kellene az ifjakat valójában, mindenféle Románoknak 's kivált szerelem historiáknak olvasásától, mert azok az ártatlan erköltsöt, és indulatokat a' legjobb nevelés mellett is megromgálhatják.

Szomorú példáját adta ennek tegnapelőtt itt *Bétsben*, egy Nagy Familiából való és a' legjobb nevelésű Kis-Asszony, a' ki midön el jegyeztetve lévén, látta volna; hogy többé semmi reménysé-

ge nem lehet ahoz a' kit már Mátkája előtt szeretett; nem gondolta hogy szerelmes indulatinak megnyugtatóra más mód lehetne, hanem a' 4. emeletű (Kontignátziójú) magas épületnek, mellyben laktak, fedele alá fel menvén, onnak egy ablakból az udvarra kiugrott, és teste öszve zúzván mingyárt szörnyű halált halt.

Ezen szerentsétlen szerelem, még szerentsételebb kimenetelére azon Románokból vehetette a' példát, mellyeknek olvasásában nagy kedvét találta.

Magyar Ország.

Sópronból, Februárius 24 ikén.

Ide váratik a' napokban Cs. K. Generálmájor G. Gyulai, hogy mint Kerületbéli Komendáns, a' már egy darab időtől fogva itt múlató Túl a' Tiszai Kerületnek Inzurgens Seregét által végye.

* *

(Az utolsó Újság árkusban az itt következő deák Verseknek tsak egy részét szedte ki a' szedő, vigyázatlanságból; mi azt nagyon sajnáltuk, és azért most egészízen kiszedtük.)

Ad Michaelem Tertina Hungarum Poetam,
Carminum Simonis Fabae Trentsiniensis, editorem,
Ladislaus Bielek e Scholis Piis.

Edita Simonis cum per Te metra fuissent.

Applausere tibi Phoebus, et Aonides.

Lectis namque, sacram demisit de fronte coronam

Naso, et ait: *Fabae* Gloria tanta detur!

Pieridum Michael Mystes, & Gloria! *Faba*,

Solus ut æternem, nocte premendus erat.

Carmina jam vatis dispersit Fama per Orbem

Nomen et illius noscet uterque Polus.

His etenim veneres, numerosque infudit Apollo,

Quod stupeo! Parnasi interiore sinu,

Illa senis manibus, puerique, virique terentur

Dum fuerint Musæ, dumque Poesis erit.

Desinet Italicus jam *Sulmo* (a) vendere, cornu

Cum *Vagus* (b) Hungaricas, divite vendat
opes.

Momus agat contra? faba jam cudetur in illum

Ac *Fabæ* in poenam *Fabula* Momus erit.

Hæc *Naso*! Sic vos per Sæcula, Judice tanto

Alter in alterius nomine vivi eritis.

J e l e n t é s.

A' jövö József-napi Pesti Vásárkor Pesten Mosótzsi Inftitoris Gábor és Weigand Könyváros Uraknál, illyen titulusú könyv fog találatni: *Kornélius Népos Geografiai kultsa*, vagy, olyan könyv, a' melly a' Kornélius Néposban (*Cornelius Nepos, de vita Excellentium Imperatorum*) találató minden Nemzeteknek, Folyóvizeknek, Tartományoknak és Városoknak leírásokat, a' mai Neveiknek és Állapotjoknak előadásával, és tsak nem minden helyekhez ragasztatott emlékezetes Történeteknek és Példabeszédeknek hozzáadásával, magában foglalja: mellyet a' Tanuló

(a) *Sulmo*, flumen, et oppidum Pelignorum, Ovidii patria, de hoc ipse Ovidius:

„Sulmo mihi patria est, gelidis uberrimus undis

„Millia qui novies distat ab urbe decem.

(b) *Vagus*, Unus e majoribus Hungariæ fluviis, per Comitatum Trentsiniensem, in quo *Faba* natus est, decurrens.

Gyermekeknek és más tudományokban gyönyörködőknek köz hasznokra fordított, K. M. I. Az ára hufzonöt krajtzár lészon.

* * *

A' Doktor Földi János Ur Természeti Hiftóriájának első darabja elkészült már. Magában foglalja a' Természeti Hiftóriának egy harmad részét t. i. az egész Allatok Országát. Ezen betses, és régen várt munkát meg lehet szerezni a' jövő József napi vásárkor Wéber Simon Péter Urnál, a' ki azt kinyomtatta, és ezenkívül Weigand, Kis István, és Institoris Gábor Urak könyves boltjokban is Pesten.

Előszöri Hiradás.

A' Nagybányai Bánya Kerületbeli Császári és Királyi Pénzverő és Bányász Igazgató Fő Tisztség által mindeneknek tudtára adatik, hogy Pest, Kassa és Debreczen szabad Kir. Városokban mostan fel állítatot Gelét le tévő helyekben, az ide való Mázsánként Hordotskákban bé tsinált Aerárialis Gelét, melynek Mázsája itten Nagybányán 15 Rftokon árultauk, az illető Némes Város Magisztrátussa Vigyázása alatt, valamint Hordons-, avagy Mázsánként úgy Fontonként; is bele számlálván mindenféle Költségeket, 's így a' Hordotska árát is, e' következő árokon adatatik el, ugy mint:

Pesten 100 font Gelét	—	17 Rf.	20 Kr.
Kassán	— — — — —	17 —	— —
Debreczenben	— — —	16 —	40 —
Költ Nagybányán	Jánuárius hónapnak	31-dik	napján 1801.

Kilentzedikszeri Tudósítás.

Mellynek erejével azoknak, a' kiknek némelly Vendégfogadókat arendába fel venni ked-

vek volna, tudtokra adatik, hogy a' most folyó 1801 esztendőnek, Sz. György Havának 24-dik napján, a' Méltos. Gróf *Illésházy* Úr, Nemes *Trenchin* Vármegyében lévő *Trenchin*, *Bánovetz*, és *Koscherez* nevű Uraságokban találkozó vendég fogadók, a' *Dubnitzi* Tisztartó Cancellariájánál, hat egymás után következő esztendőkre, a' jövő *Julius* hólnapnak első napjától fogva, akár egyenként, akár pediglen egy izben, ki árendálatni fognak.

Mind a' három uradalmakban találkoznak 49 vendég fogadók; mellyekből 24 a' közönséges Ország úton, 25 pedig azon kívül fekszenek, és töbnire jó alkalmatosságokkal, elegendő pinczéssel, sőt némelleyek szántó földekkel, rétekkel, 's egyéb hasznokkal is bővölködnek.

A' kik azoknak mivóltát, és az árendabeli fel tételeket bővebben ki tanulni akarnák, azok szándékoknak végét könnyen elérhetik, ha magokat vagy *Dubniczi*, *Koschetzi*, *Bánovetzi*, *Szarvai*, *Hanzsabéki* Tisztartóknál, vagy *Posonban*, az ottan *Ventur* utzában lévő Uraság háznak Inspectoránál, *Moravcsik Andrásnál*, vagy pedig *Pesten*, *Ketskeméti* utzában lévő Uraság házának Inspectoránál *Slavik Jósefnél*, avagy pedig *Bécsben*, *Grünmüller* Urnál, Ő Excellentiájának Gróf *Herberstein* Urnak házi mesterénél jelenteni fogják.

Azok annakokáért, kiknek ebéli árendát felvállalni tettzene, ennek rendivel kérettetnek, hogy a' fent említett Sz. György napján, a' megnevezett *Dubnitzi* Tisztartó Cancellariájánál, reggel 9 órakor meg jelennyenek. Mellynek utánna azt is itten meg emliteni szükséges, hogy tsak azok, a' kik magok tehetségek és birtokjok eránt elegendő bizonytságot elő hoznak, a' licitatoria és árendálásra számot tehetnek. Bécsben 20-ik Januar. 1801 esztendőb.